

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 30 augusti 2016

673/2016

Domstolslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap.

Allmänna bestämmelser om domstolar och domare

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om domstolar, domare, övriga domstolsledamöter och annan personal. I lagen finns även bestämmelser om domarförslagsnämnden och domarutbildningsnämnden samt om deras uppgifter och personal.

Lagen tillämpas på högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen samt på deras ledamöter, om inte något annat föreskrivs i lagen om högsta domstolen (665/2005) eller i lagen om högsta förvaltningsdomstolen (1265/2006).

Särskilda bestämmelser gäller för riksringen.

2 §

Domstolar

Allmänna domstolar är tingsrätterna, hovrätterna och som högsta instans högsta domstolen.

Allmänna förvaltningsdomstolar är förvaltningsdomstolarna och som högsta instans högsta förvaltningsdomstolen.

Specialdomstolar är marknadsdomstolen, arbetsdomstolen och försäkringsdomstolen.

3 §

Utövning av dömande makt och domstolarnas oberoende

Domstolarna utövar den dömande makten enligt grundlagen.

Domstolarna är oberoende när de utövar dömande makt.

4 §

Organisering av domstolarnas verksamhet

Domstolarna svarar själva för organisationen av sin verksamhet med iakttagande av vad som föreskrivs i denna eller i någon annan lag.

Närmare föreskrifter om en domstols verksamhet, behandlingen av rättskipningsärenden och rättskipningsmål samt av administrativa frågor och annan organisering av arbetet meddelas i domstolens arbetsordning. Arbetsordningen ska godkännas av domstolen.

5 §

Domare

Domare är

- 1) vid högsta domstolen en president och som övriga domare justitieråd,
- 2) vid högsta förvaltningsdomstolen en president och som övriga domare justitieråd,
- 3) vid hovrätterna som chefsdomare en president och som övriga domare hovrättsråd,
- 4) vid tingsrätterna som chefsdomare en lagman och som övriga domare tingsdomare samt vid de tingsrätter som är jorddomstolar dessutom jordretingsingenjörer,
- 5) vid förvaltningsdomstolarna som chefsdomare en överdomare och som övriga domare förvaltningsrättsdomare samt vid Ålands förvaltningsdomstol förvaltningsdomaren,
- 6) vid marknadsdomstolen som chefsdomare en överdomare och som övriga domare marknadsrättsdomare och marknadsrättsingenjörer,
- 7) vid arbetsdomstolen som chefsdomare en president och som övriga domare ett arbetsdomstolsråd,
- 8) vid försäkringsdomstolen som chefsdomare en överdomare och som övriga domare försäkringsrättsdomare,
- 9) vid hovrätterna, förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen, arbetsdomstolen och försäkringsdomstolen de assessorer som avses i 18 kap.

Domstolarna kan dessutom ha övriga ledamöter i enlighet med vad som föreskrivs i denna eller i någon annan lag.

6 §

Domares ställning och oberoende

En domare är oberoende i sin utövning av dömande makt.

Bestämmelser om domares rätt att kvarstå i tjänsten som skydd för deras oberoende finns i 103 § i grundlagen och närmare bestämmelser om domares rätt att kvarstå i tjänsten finns i 16 kap. i denna lag.

7 §

Domarförsäkran

Domare och övriga domstolsledamöter ska innan de inleder sitt uppdrag avge följande domarförsäkran: ”Jag N.N. lovar och försäkrar på heder och samvete att jag i min tjänst ska följa grundlagen och övriga lagar, döma rättvist och opartiskt enligt bästa förstånd och respektera allas likhet inför lagen.”

Försäkran avges vid den domstol där det är meningen att domaren ska tjänstgöra. Den kan även avges vid en tingsrätt.

Närmare bestämmelser om domarförsäkran utfärdas genom förordning av statsrådet.

673/2016

AVDELNING II

DOMSTOLAR

2 kap.

Tingsrätter

1 §

Tingsrättens uppgifter

Tingsrätten är första instans i tvistemål, brottmål och ansökningsärenden, om inte något annat föreskrivs.

Tingsrätten behandlar även de övriga ärenden som enligt lag hör till tingsrättens behörighet.

2 §

Avgörande av mål och ärenden

Tingsrätten behandlar och avgör mål och ärenden vid sammanträde och i kansliet. Ordförande för tingsrätten är lagmannen, en tingsdomare eller en tingsnotarie.

3 §

Tingsrätter

Tingsrätter är Birkalands, Egentliga Finlands, Egentliga Tavastlands, Esbo, Helsingfors, Hyvinge, Kajanalands, Kemi-Torneå, Kymmenedalens, Lapplands, Mellersta Finlands, Mellersta Österbottens, Norra Karelen, Norra Savolax, Päijänne-Tavastlands, Satakunta, Södra Karelen, Södra Savolax, Södra Österbottens, Tusby, Uleåborgs, Vanda, Västra Nylands, Ylivieska-Brahestad, Ålands, Österbottens och Östra Nylands tingsrätt.

Särskilda bestämmelser gäller för tingsrätterna när de behandlar mål och ärenden i egenskap av jorddomstolar, sjörättsdomstolar och krigsrätter.

4 §

Tingsrätternas verksamhetsställen

En tingsrätt har ett kansli. Vid behov kan en tingsrätt ha flera kanslier och sammanträdesplatser.

Av särskilda skäl får sammanträde också hållas någon annanstans inom tingsrättens domkrets än på en i 1 mom. avsedd sammanträdesplats, eller hållas på en ort som inte hör till tingsrättens domkrets.

Bestämmelser om placeringen av tingsrätternas kanslier och sammanträdesplatser utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

5 §

Tingsrätternas domkretsar

En tingsrätts domkrets består av en eller flera kommuner, om det inte särskilt genom lag föreskrivs något annat om tingsrätternas behörighet.

Bestämmelser om tingsrätternas domkretsar utfärdas genom förordning av statsrådet.

673/2016

6 §

Tingsrättens ledamöter

Ledamöter vid en tingsrätt är lagmannen och tingsdomarna. Ledamöter vid tingsrätten är dessutom nämndemännen. Nämndemännen deltar i behandlingen och avgörandet av mål och ärenden i enlighet med vad som föreskrivs i rättegångsbalken och i andra lagar. Bestämmelser om nämndemännen finns i lagen om nämndemän vid tingsrätterna (675/2016).

Vid en tingsrätt kan det dessutom finnas militära ledamöter som deltar i behandlingen och avgörandet av militära rättegångsärenden. Bestämmelser om militära rättegångsärenden finns i militära rättegångslagen (326/1983).

Vid en tingsrätt som inrättats genom sammanslagning av flera tingsrätters domkretsar kan det om sammanslagningen så kräver tillfälligt finnas fler än en tjänst som lagman. En av lagmännen utnämns till chefsdomare med iakttagande av 11 kap. 2 § 1 mom. Bestämmelserna om lagmän gäller den lagman som är chefsdomare.

Förvaltningsdomaren vid Ålands förvaltningsdomstol är även tingsdomare vid Ålands tingsrätt.

7 §

Jorddomstolens ledamöter

Ledamöter vid de tingsrätter som är jorddomstolar är en tingsdomare som behandlar jordrättsmål och jordrättsärenden (*jordrättsansvarig domare*) och en jordrättsingenjör. Den jordrättsansvariga domaren deltar också i behandlingen av övriga mål och ärenden vid tingsrätten.

Tingsrättens lagman förordnar dessutom minst en av tingsrättens domare att behandla jordrättsmål och jordrättsärenden för högst fem år i sänder.

3 kap.

Hovrätter

1 §

Hovrättens rättskipningsuppgifter

Hovrätten behandlar besvär och klagomål över tingsrättens avgöranden samt ärenden som gäller extraordinärt ändringssökande och andra rättskipningsmål och rättskipningsärenden som enligt lag ska avgöras av en hovrätt.

Hovrätten behandlar som första instans till hovrättens behörighet enligt lag hörande mål som gäller tjänstebrott i fråga om domare och andra tjänstemän vid domstolar samt åklagare.

2 §

Hovrättens tillsynsuppgifter

Hovrätten utövar tillsyn över tingsrätterna i sin domkrets och vidtar vid behov åtgärder för att undanröja missförhållanden som den upptäcker. För att kunna utöva tillsyn har hovrätten rätt att få de uppgifter som den behöver av berörda myndigheter.

Hovrätten ska utarbeta en berättelse över vad den observerat vid tillsynen och delge justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justitieombudsman berättelsen. Dessutom ska

hovrätten underrätta justitiekanslern i statsrådet om omständigheter som hovrätten fått kännedom om och som kan leda till att åtal för tjänstefel väcks i hovrätten.

Föreskrifter om hur övervakningen ska utföras meddelas i arbetsordningen.

3 §

Hovrättens övriga uppgifter

Hovrätten behandlar justitieförvaltningsärenden och andra ärenden som enligt lag ska avgöras av en hovrätt.

4 §

Avgörande av mål och ärenden

Hovrätten behandlar och avgör rättskipningsmål och rättskipningsärenden vid sammanträde på föredragning eller vid huvudförhandling.

Ordförande för hovrätten är presidenten eller ett hovrättsråd.

5 §

Hovrätter

Hovrätter är Helsingfors, Rovaniemi, Vasa, Åbo och Östra Finlands hovrätt.

6 §

Hovrätternas verksamhetsställen

Bestämmelser om hovrätternas placering utfärdas genom förordning av statsrådet. Hovrätten kan också ha en permanent sammanträdesplats om vars placering bestämmelser utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

Hovrättens sammanträden hålls på hovrättens placeringsort. Huvudförhandlingen får dock vid behov hållas på någon annan ort inom hovrättens domkrets än på placeringsorten. Av särskilda skäl får huvudförhandling också hållas på en ort som inte hör till hovrättens domkrets.

7 §

Hovrätternas domkretsar

Domkretsen för en hovrätt består av domkretsen för en eller flera tingsrätter, om det inte särskilt genom lag föreskrivs något annat om hovrätternas behörighet.

Bestämmelser om hovrätternas domkretsar utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Hovrättens ledamöter

Ledamöter vid en hovrätt är presidenten och hovrättsråden. Vid hovrätten kan det dessutom finnas assessorer.

Vid Helsingfors hovrätt finns det dessutom militära ledamöter som deltar i behandlingen och avgörandet av militära rättegångsärenden i enlighet med militära rättegångslagen.

673/2016

4 kap.

Förvaltningsdomstolar

1 §

Förvaltningsdomstolens rättsskipningsuppgifter

Förvaltningsdomstolen behandlar och avgör de förvaltningsrättsliga besvär, förvaltningsstvemål och andra ärenden som enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996) eller någon annan lag hör till en förvaltningsdomstols behörighet.

2 §

Avgörande av mål och ärenden

Förvaltningsdomstolen behandlar och avgör mål och ärenden vid sammanträde på föredragning.

Ordförande för förvaltningsdomstolen är överdomaren eller en lagfaren förvaltningsrättsdomare.

3 §

Förvaltningsdomstolar

Förvaltningsdomstolarna är Helsingfors, Norra Finlands, Tavastehus, Vasa, Åbo och Östra Finlands förvaltningsdomstol.

För Ålands förvaltningsdomstol gäller vad som särskilt föreskrivs genom lag.

4 §

Förvaltningsdomstolarnas domkretsar

En förvaltningsdomstols domkrets är ett eller fler landskap, om det inte särskilt genom lag föreskrivs något annat om förvaltningsdomstolarnas behörighet.

Bestämmelser om förvaltningsdomstolarnas domkretsar och placeringsorter utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Förvaltningsdomstolens ledamöter

Ledamöter vid en förvaltningsdomstol är överdomaren och förvaltningsrättsdomarna. Vid förvaltningsdomstolen kan det dessutom finnas assessorer.

Vid en förvaltningsdomstol finns det sakkunnigledamöter som är insatta i barnskydd, adoption, mentalvårdsärenden, missbrukarvård och smittsamma sjukdomar samt med specialomsorger för personer med utvecklingsstörning. Sakkunnigledamöterna deltar i behandlingen och avgörandet av mål och ärenden med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) eller i någon annan lag.

673/2016

5 kap.

Marknadsdomstolen

1 §

Marknadsdomstolens uppgifter

Marknadsdomstolen är en specialdomstol för mål och ärenden som gäller konkurrens och tillsyn, upphandling, industriella rättigheter och upphovsrätt samt marknadsrätt.

Bestämmelser om marknadsdomstolens domförhet, om behandlingen av mål och ärenden som enligt lag hör till marknadsdomstolens behörighet och om sökande av ändring i marknadsdomstolens avgöranden finns i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013).

2 §

Marknadsdomstolens ledamöter

Ledamöter vid marknadsdomstolen är överdomaren, marknadsrättsdomarna och marknadsrättsingenjörerna. Vid marknadsdomstolen kan det dessutom finnas assessorer.

Vid marknadsdomstolen finns det sakkunnigledamöter som är insatta i mål och ärenden som gäller konkurrens och tillsyn, upphandling, industriella rättigheter och upphovsrätt samt marknadsrätt. Sakkunnigledamöterna deltar i behandlingen och avgörandet av mål och ärenden med iakttagande av lagen om rättegång i marknadsdomstolen.

6 kap.

Arbetsdomstolen

1 §

Arbetsdomstolens uppgifter

Arbetsdomstolen är en specialdomstol för tvistemål som gäller arbets- och tjänstokolektivavtal och den behandlar besvärärenden som enligt lag hör till arbetsdomstolens behörighet.

Bestämmelser om vilka mål och ärenden som omfattas av arbetsdomstolens behörighet och arbetsdomstolens domförhet i dem samt om behandlingen av ärenden i arbetsdomstolen finns i lagen om rättegång i arbetsdomstolen (646/1974).

2 §

Arbetsdomstolens ledamöter

Ledamöter vid arbetsdomstolen är presidenten och arbetsdomstolsrådet. Vid arbetsdomstolen kan det dessutom finnas en assessor.

Vid arbetsdomstolen finns det fjorton sakkunnigledamöter som deltar i behandlingen och avgörandet av mål och ärenden med iakttagande av lagen om rättegång i arbetsdomstolen. Av sakkunnigledamöterna ska två vara lagfarna ledamöter som inte företräder arbetsgivar- eller arbetstagarintressen. Av de övriga sakkunnigledamöterna ska åtta vara förtrogna med arbetsavtalsförhållanden och fyra med tjänsteförhållanden.

673/2016

7 kap.

Försäkringsdomstolen

1 §

Försäkringsdomstolens uppgifter

Försäkringsdomstolen är specialdomstol för mål och ärenden som gäller social trygghet och som enligt lag hör till försäkringsdomstolens behörighet.

Bestämmelser om försäkringsdomstolens domförhet och behandlingen av mål och ärenden i försäkringsdomstolen finns i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016).

2 §

Försäkringsdomstolens ledamöter

Ledamöter vid försäkringsdomstolen är överdomaren och försäkringsrättsdomarna. Vid försäkringsdomstolen kan det dessutom finnas assessorer.

Vid försäkringsdomstolen finns det en överläkare som är läkarledamot med uppgiften som huvudsyssla. Förutom arbetet som läkarledamot planerar och utvecklar överläkaren det medicinska bedömningsförfarandet vid försäkringsdomstolen, sköter den allmänna planeringen och organiseringen av läkarledamöternas arbete samt sörjer för arbetets resultat. Överläkaren ska dessutom övervaka att läkarledamöterna tillämpar rättsprinciperna och tolkar lagen på ett enhetligt sätt.

Vid försäkringsdomstolen finns det dessutom andra läkarledamöter, sakkunnigledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamhet samt sakkunnigledamöter som är insatta i militärskadeärenden. Dessa ledamöter deltar i behandlingen och avgörandet av ärenden med iakttagande av lagen om rättegång i försäkringsdomstolen.

8 kap.

Organisering av arbetet vid domstolarna samt ledning och administration

1 §

Ledning

Chefsdomaren leder domstolen och svarar för dess resultat.

Domstolen kan ha en ledningsgrupp som stödjer överdomaren i arbetet med att leda och utveckla domstolens verksamhet. Till ledningsgruppen hör chefsdomaren som ordförande, de avdelningschefer som avses i 4 §, den kansli- eller förvaltningschef som avses i 19 kap. 5 § samt vid behov även andra inom personalen.

Ledningsgruppen ska åtminstone behandla förslag till arbetsordning för domstolen samt övriga ärenden av betydelse när det gäller ledning av domstolen, domstolens administration, ekonomi, verksamhet och personal samt utveckling av verksamheten.

Närmare föreskrifter om ledningsgruppens sammansättning och vilka ärenden som behandlas i ledningsgruppen meddelas i domstolens arbetsordning.

2 §

Chefsdomarens uppgifter

Chefsdomaren ska sörja för domstolens funktionsduglighet och utveckling. Chefsdomaren ställer upp resultatmålen för domstolen och sörjer för att de uppnås. Chefsdomaren ska övervaka att rättsprinciperna tillämpas och lagen tolkas på ett enhetligt sätt i domstolens avgöranden.

Chefsdomaren deltar i rättskipningen i den omfattning som hans eller hennes övriga uppgifter medger det.

3 §

Avgörande av administrativa ärenden

Chefsdomaren avgör de av domstolens administrativa och ekonomiska ärenden som inte någon annan tjänsteman har förordnats att avgöra.

Chefsdomaren kan besluta att ett ärende som gäller lämnande av ett utlåtande i ett lagstiftningsärende eller lämnande av ett lagstiftningsinitiativ ska behandlas och avgöras i plenum, och vid en tingsrätt i någon annan utökad sammansättning.

Föreskrifter om chefsdomares rätt att överföra ärenden på andra tjänstemän för avgörande meddelas i domstolens arbetsordning. Chefsdomaren kan förbehålla sig rätten att avgöra ett ärende som han eller hon överfört eller som annars ska avgöras av någon annan tjänsteman.

4 §

Avdelningar

En domstol får vara indelad i avdelningar. Föreskrifter om indelningen i avdelningar meddelas i domstolens arbetsordning.

En avdelning leds av en av chefsdomaren förordnad lagfaren domare (*avdelningschef*), om inte chefsdomaren själv leder avdelningen.

5 §

Förordnande till avdelningschef

Chefsdomaren förordnar en lagfaren domare vid domstolen till uppgiften som avdelningschef för högst tre år i sänder. Uppgiften ska förklaras ledig att sökas av de ordinarie domare vid domstolen i fråga som har utnämnts till sin tjänst före utgången av ansökningstiden. Den som förordnas till uppgiften ska ha de personliga egenskaper som uppgiften kräver och ledarförmåga.

Förordnandet kan återkallas av vägande skäl.

6 §

Avdelningschefens uppgifter

Avdelningschefen leder arbetet inom avdelningen. Han eller hon ska särskilt sörja för den allmänna planeringen och organiseringen av arbetet inom avdelningen samt för arbetets resultat. Avdelningschefen ska övervaka att rättsprinciperna tillämpas och lagen tolkas på ett enhetligt sätt i avdelningens avgöranden.

673/2016

7 §

Fördelning av mål och ärenden

Målen och ärendena ska fördelas för beredning och avgörande i enlighet med de grunder som fastställs i arbetsordningen. Dessa grunder ska vara tydliga och de ska säkerställa parternas rätt att få sitt mål eller ärende avgjort på ett oberoende, opartiskt och snabbt sätt.

8 §

Omfördelning av mål och ärenden

Ett mål eller ärende som tilldelats en domare för behandling och avgörande kan omfördelas mot den domarens vilja endast om det finns vägande skäl på grund av domarens sjukdom, dröjsmål i målet eller ärendet, domarens arbetsmängd eller någon annan motsvarande omständighet.

Chefsdomaren beslutar om omfördelning av mål och ärenden i de fall som avses i 1 mom. Vid högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen beslutar presidenten om omfördelning. Beslut om omfördelning ska motiveras.

9 §

Arbetsordning

Domstolens arbetsordning fastställs av chefsdomaren. Innan chefsdomaren fastställer arbetsordningen ska han eller hon höra ledningsgruppen eller, om domstolen inte har en ledningsgrupp, de ordinarie domarna.

Domstolens arbetsordning är offentlig och den ska finnas tillgänglig för alla.

10 §

Verksamhetsberättelse

Domstolarna ska årligen lämna en berättelse om sin verksamhet. Flera domstolar kan även tillsammans sammanställa en gemensam verksamhetsberättelse.

Verksamhetsberättelsen är offentlig och den ska finnas tillgänglig för alla.

AVDELNING III

DOMARE

9 kap.

Domare som utövare av dömande makt och som tjänstemän

1 §

Domares skyldigheter

En domare utövar dömande makt självständigt och är i denna verksamhet bunden enbart av lag.

Domaren är skyldig att avgöra mål och ärenden som han eller hon har tilldelats för behandling. Domaren ska vara samvetsgrann och omsorgsfull i sin tjänsteutövning samt behandla och avgöra målen och ärendena utan dröjsmål.

Sådana bestämmelser om tjänstemäns allmänna skyldigheter som tillämpas på domare finns dessutom i 4 kap. i statstjänstemannalagen (750/1994) och i andra lagar.

673/2016

2 §

Domares ansvar för ämbetsåtgärder

Bestämmelser om domares ansvar för ämbetsåtgärder finns i 118 § i grundlagen och i andra lagar.

3 §

Domare som föredragande

Om ett mål eller ärende enligt lag ska avgöras i domstolen på föredragning, får en domare vara föredragande.

4 §

Utbildning

Domarna ska upprätthålla och utveckla sin lagkunskap, sitt juridiska kunnande och sin yrkesskicklighet.

Domarna ska erbjudas tillräckligt med utbildning och de ska ha möjlighet att delta i utbildningen.

5 §

Bisyssla och tillstånd för bisyssla

En domare får inte ta emot eller inneha en i 18 § 4 mom. i statstjänstemannalagen avsedd bisyssla, om inte domstolen på ansökan beviljar tillstånd för den (*tillstånd för bisyssla*). En domare får inte beviljas tillstånd för bisyssla för att verka som skiljeman utsedd av bara en av parterna i ett tvistemål som behandlas i en skiljenämnd.

Bestämmelser om tillstånd för bisyssla i övrigt finns i 18 § i statstjänstemannalagen.

Bestämmelser om antecknande av uppgifter som gäller domares bisysslor i register finns i lagen om registret över domares bindningar och bisysslor (565/2015).

6 §

Ansökan om tillstånd för bisyssla

Tillstånd för bisyssla beviljas på ansökan och av den domstol där domaren arbetar. Lagmannen vid en tingsrätt beviljas dock tillstånd av hovrätten, en hovrättspresident och presidenten vid arbetsdomstolen av högsta domstolen samt överdomaren vid en förvaltningsdomstol, marknadsdomstolen och försäkringsdomstolen av högsta förvaltningsdomstolen.

Trots bestämmelserna i 18 § 5 mom. i statstjänstemannalagen ska sökanden i tillståndsansökan till chefsdomaren vid den domstol som behandlar tillståndet lämna uppgift om parterna i en tvist som behandlas av skiljemän.

7 §

Redogörelse för inkomst från bisyssla och anmälan om bisysslans upphörande

En domare ska årligen för domstolen redogöra för hur mycket han eller hon har fått i betalning för sina bisysslor, om den sammanlagda inkomsten från bisysslorna överstiger 10000 euro. I redogörelsen ska det anges vilka bisysslor inkomsten hänför sig till. När det gäller andra bisysslor än skiljemannauppdrag ska det även uppges vem som har betalat arvodet. Trots bestämmelserna i 24 § 1 mom. 23 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) är de uppgifter om inkomster från bisysslor som do-

mare redogjort för offentliga. Domaren ska utan dröjsmål underrätta domstolen också om bisysslans upphörande.

Redogörelsen över arvoden ska lämnas senast vid utgången maj månad det kalenderår som följer på inkomståret. Redogörelsen lämnas till den domstol som avses i 6 § 1 mom.

10 kap.

Behörighetsvillkor för domare

1 §

Allmänna behörighetsvillkor för domare samt utnämningsskäl

Till domare kan utnämnas rättsvetenskapliga finska medborgare som har avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och som genom sin tidigare verksamhet vid en domstol eller i andra uppgifter har visat att de har sådana insikter i tjänstens uppgiftsområde som en framgångsrik skötsel av tjänsten förutsätter samt behövliga personliga egenskaper. Bestämmelser om behörighetsvillkor för domartjänster som kräver sakkunskap inom något särskilt område får utfärdas separat.

Bestämmelser om de behörighetsvillkor som gäller domares kunskaper i finska och svenska finns i 9 §.

2 §

Behörighetsvillkor för domare i de högsta domstolarna

Till president och till ledamot vid högsta domstolen samt till president och till ledamot vid högsta förvaltningsdomstolen kan utnämnas personer som väl uppfyller vad som föreskrivs i 1 § och som har utmärkta lagkunskaper. Av presidenten för högsta domstolen och presidenten för högsta förvaltningsdomstolen krävs dessutom ledarförmåga.

3 §

Behörighetsvillkor för chefsdomare

Till chefsdomare kan den utnämnas som utöver att han eller hon uppfyller vad som föreskrivs i 1 § även har ledarförmåga.

4 §

Behörighetsvillkor för jordrättsansvariga domare

Den jordrättsansvariga domaren vid en tingsrätt som är jorddomstol ska vara förtrogen med fastighetslagstiftningen och behandlingen av fastighetsärenden.

5 §

Behörighetsvillkor för jordrättsingenjörer

För tjänsten som jordrättsingenjör vid en tingsrätt som är jorddomstol krävs för uppgiften lämplig diplomingenjörsexamen inom lantmäteriindustrin samt god erfarenhet av verkställande av fastighetsförrättningar och god förtrogenhet med värdering av fastigheter.

6 §

Behörighetsvillkor för förvaltningsrättsdomare som är förtrogna med vattenärenden och miljöskyddsärenden

Behörighetsvillkor för ledamöter som deltar i behandlingen av ärenden enligt vattenlagen (587/2011) och miljöskyddslagen (527/2014) är, när det inte är fråga om lagfarna ledamöter, lämplig högre högskoleexamen inom det tekniska eller naturvetenskapliga området. Dessutom förutsätts att de är förtrogna med uppgifter som hör till området för den lagstiftning som ska tillämpas.

7 §

Behörighetsvillkor för överdomaren och marknadsrättsdomare vid marknadsdomstolen

Av överdomaren och marknadsrättsdomarna vid marknadsdomstolen krävs dessutom att de är förtrogna med konkurrens- eller tillsynsärenden, upphandlingsärenden, mål och ärenden som gäller industriella rättigheter eller upphovsrätt eller marknadsrättsliga ärenden.

8 §

Behörighetsvillkor för marknadsrättsingenjörer

Till marknadsrättsingenjör kan utnämnas en rättrådig finsk medborgare som har avlagt lämplig högre högskoleexamen inom det tekniska området, som är förtrogen med patentaärenden och som har de personliga egenskaper som behövs.

9 §

Behörighetsvillkor som gäller domares kunskaper i finska och svenska

Av den som utnämns till domare krävs utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i befolkningsmajoritetens språk inom domstolens domkrets samt

1) vid enspråkiga domstolar nöjaktig förmåga att förstå och i tal använda det andra språket,

2) vid tvåspråkiga domstolar nöjaktig förmåga att i tal och skrift använda det andra språket.

Bestämmelser om behörighetsvillkor som gäller domares språkkunskaper vid Ålands tingsrätt och Ålands förvaltningsdomstol utfärdas med stöd av självstyrelselagen för Åland (1144/1991) genom förordning av statsrådet.

10 §

Tingsdomartjänster som kräver särskilda språkkunskaper

Vid de tvåspråkiga tingsrätterna ska det för att trygga de språkliga rättigheterna finnas ett tillräckligt antal tingsdomartjänster för vilka det av dem som utnämns till tjänsterna krävs utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i befolkningsminoritetens språk inom domkretsen samt nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i majoritetens språk. Vid varje tvåspråkiga tingsrätt ska det dock alltid finnas minst en sådan tingsdomartjänst.

Bestämmelser om hur många i 1 mom. avsedda tingsdomartjänster det finns vid var och en av de tvåspråkiga tingsrätterna utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Övriga domartjänster som kräver särskilda språkkunskaper

Vid de tvåspråkiga hovrätterna och förvaltningsdomstolarna samt vid marknadsdomstolen och försäkringsdomstolen kan det för att trygga de språkliga rättigheterna finnas ett tillräckligt antal tjänster för lagfarna domare för vilka det av dem som utnämns till tjänsterna krävs sådana språkkunskaper som avses i 10 § 1 mom.

Bestämmelser om hur många i 1 mom. avsedda domartjänster det finns vid var och en av de tvåspråkiga domstolarna utfärdas genom förordning av statsrådet. Innan ärendet förredras för statsrådet ska justitieministeriet begära utlåtande från högsta domstolen respektive högsta förvaltningsdomstolen över behovet av i 1 mom. avsedda domartjänster.

12 §

Dispens

Från behörighetsvillkoren för domartjänster kan dispens inte beviljas.

11 kap.

Utnämning av chefsdomare och ordinarie domare

1 §

Utnämning till domartjänst och till tjänsteförhållande för viss tid

En domare utnämns till sin tjänst som ordinarie, om inte han eller hon på de grunder som anges i 12 kap. 1 § utnämns till ett tjänsteförhållande för viss tid.

Till tjänst som assessor utnämns för viss tid i enlighet med 18 kap. 1 §.

Chefsdomarna vid domstolarna utnämns till sin tjänst för viss tid med beaktande av det som föreskrivs i 2 §. Högsta domstolens president och högsta förvaltningsdomstolens president utnämns till sina tjänster som ordinarie.

2 §

Utnämning av chefsdomare för viss tid

Chefsdomarna utnämns för sju år i sänder. En chefsdomare utnämns dock högst till dess att han eller hon uppnår den avgångsålder som föreskrivs för domare. Vid utnämning av chefsdomare iakttas bestämmelserna om utnämning av ordinarie domare.

En chefsdomare kan i de fall som anges i 12 kap. 1 § utnämnas även för en kortare tid än sju år.

En chefsdomare som har utnämnts till en ordinarie domartjänst är tjänstledig från denna tjänst under den tid han eller hon tjänstgör som chefsdomare. I fråga om den som utnämnts till en chefsdomartjänst innan denna lag trätt i kraft gäller dock 24 kap. 4 §.

Om en person som tjänstgör som chefsdomare enligt denna paragraf utnämns till en annan chefsdomartjänst, anses personen ha avgått från den tidigare chefsdomartjänsten vid den tidpunkten när han eller hon utnämndes till den andra tjänsten.

3 §

Utnämmande myndighet

De ordinarie domarna samt chefsdomarna, när dessa utnämns till en tjänst enligt 2 § 1 mom., utnämns av republikens president utifrån statsrådets förslag till avgörande.

4 §

Ledigförklaring av tjänster

Ordinarie domartjänster och chefsdomartjänster som tillsätts för viss tid ska förklaras lediga att sökas vid domstolen innan de tillsätts.

5 §

Domstol som ledigförklarar en tjänst

Högsta domstolen ledigförklarar tjänsten som president vid högsta domstolen, tjänsterna som hovrättspresident och tjänsten som president vid arbetsdomstolen.

Högsta förvaltningsdomstolen ledigförklarar tjänsten som president vid högsta förvaltningsdomstolen samt tjänsterna som överdomare vid en förvaltningsdomstol, tjänsten som överdomare vid marknadsdomstolen och tjänsten som överdomare vid försäkringsdomstolen.

Respektive hovrätt ledigförklarar tjänsterna som lagman vid en tingsrätt.

Den domstol där domartjänsten finns ledigförklarar de domartjänster som inte nämns i 1—3 mom.

6 §

Ny ledigförklaring av en tjänst, förlängning av ansökningstiden och återkallande av ledigförklaringen av en tjänst

Av giltiga skäl får en domartjänst förklaras ledig att sökas på nytt eller ansökningstiden för en domartjänst förlängas. De som tidigare har sökt tjänsten beaktas då utan en ny ansökan. En anmälan om ledigförklaring av en tjänst kan av giltiga skäl även återkallas.

Beslut om att en tjänst ska förklaras ledig att sökas på nytt, förlängning av ansökningstiden och återkallande av ledigförklaringen av tjänsten fattas av den domstol som ledigförklarar tjänsten.

7 §

Framställning till utnämning av domare

Republikens president utnämner högsta domstolens president och högsta förvaltningsdomstolens president utan framställning som avses i 3 mom.

Högsta domstolen gör en motiverad framställning till utnämning av en ledamot vid högsta domstolen. Framställningen lämnas till statsrådet för föredragning för republikens president. Högsta förvaltningsdomstolen gör på motsvarande sätt en framställning till utnämning av en ledamot vid högsta förvaltningsdomstolen.

Motiverade framställningar till utnämningar av andra domare än de domare som nämns i 1 och 2 mom. görs av den i 20 kap. avsedda domarförslagsnämnden.

8 §

Domarförslagsnämndens utlåtande

Domarförslagsnämnden kan lämna utlåtande i ett ärende som gäller utnämning av en ledamot vid högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen, om domstolen i fråga begär det. När utlåtandet lämnas ska 9 § iakttas.

9 §

Behandlingen av ärenden i domarförslagsnämnden

Innan domarförslagsnämnden gör en utnämningsframställning begär nämnden utlåtande om de sökande av den domstol som har förklarat tjänsten ledig. När det gäller tingsdomartjänster begär nämnden dock utlåtande om de sökande av respektive hovrätt och dessutom av den tingsrätt där tjänsten är ledigförklarad. När det gäller sökande till en tjänst som jordrättsingenjör ska utlåtande dessutom begäras av Lantmäteriverket. På motsvarande sätt ska utlåtande inhämtas av Ålands landskapsregering innan lagmannen vid Ålands tingsrätt utnämns.

Domarförslagsnämnden kan innan den gör en utnämningsframställning i fråga om arbetsdomstolens president eller arbetsdomstolsråd begära utlåtande om sökandena av de centralorganisationer och arbetsmarknadsverk som avses i 17 kap. 13 § samt av finansministeriet och Finlands Bank. Nämnden kan också inhämta andra utlåtanden och utredningar samt höra sökande och sakkunniga.

Innan en utnämningsframställning görs ska de sökande ges tillfälle att yttra sig med anledning av de utlåtanden och utredningar som skaffats under beredningen av utnämningssärendet.

10 §

Domstolens utlåtande

Domstolens utlåtande vid tillsättning av en domartjänst ges när det gäller

- 1) hovrätterna, förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen och försäkringsdomstolen, av domstolen i en sammansättning med chefsdomaren och avdelningscheferna eller, om domstolen inte är indelad i avdelningar, av chefsdomaren efter att ha hört de ordinarie domarna,
- 2) tingsrätterna, av lagmannen efter att ha hört ledningsgruppen eller, om tingsrätten inte har en ledningsgrupp, efter att ha hört de ordinarie tingsdomarna,
- 3) arbetsdomstolen, av presidenten.

Den sammansättning som avses i 1 mom. 1 punkten är beslutför när chefsdomaren som ordförande och minst hälften av de övriga ledamöterna eller deras ställföreträdare är närvarande.

11 §

Innehållet i domstolens utlåtande

Domstolens utlåtande ska innehålla ett motiverat yttrande om vilken av de sökande som bör utnämnas.

Av domstolens utlåtande ska framgå domstolens motiverade uppfattning om de sökandes meriter och kompetens samt deras inbördes rangordning med hänsyn till den tjänst som ska tillsättas. Domarförslagsnämnden kan vid behov ge närmare anvisningar om innehållet i utlåtandet.

Till utlåtandet från den domstol som ledigförklarad tjänsten som domare ska det bifogas ett sammandrag enligt nämndens anvisningar över sökandenas tjänstemeriter och över övriga meriter som beaktats. När det gäller de sökande till en tingsdomartjänst utarbetas sammandraget dock av hovrätten.

12 §

Redogörelse för bindningar

Den som föreslås bli utnämnd till en ordinarie domartjänst ska före utnämningen lämna en i 8 a § i statstjänstemannalagen avsedd redogörelse för sina bindningar. Redogörelsen lämnas till den utnämmande myndigheten. När den utnämmande myndigheten är republikens president lämnas redogörelsen till justitieministeriet. Den som utnämnts till domare ska dessutom sända redogörelsen för kännedom till den domstol som utnämningen skett till.

Domare ska under sitt tjänsteförhållande utan dröjsmål redogöra för ändringar i sina bindningar. Redogörelsen lämnas till den domstol där domaren arbetar. Lagmannen vid en tingsrätt ska dock lämna redogörelsen till hovrätten, presidenten vid en hovrätt och presidenten vid arbetsdomstolen till högsta domstolen samt överdomaren vid en förvaltningsdomstol, överdomaren vid marknadsdomstolen och överdomaren vid försäkringsdomstolen till högsta förvaltningsdomstolen. Domare ska även i andra fall lämna motsvarande redogörelse om domstolen eller justitieministeriet begär en sådan.

Bestämmelser om bindningar finns dessutom i 8 a § i statstjänstemannalagen. Bestämmelser om antecknande av uppgifter om bindningar i register finns i lagen om registret över domares bindningar och bisysslor.

13 §

En chefsdomares rätt att bli utnämnd till ordinarie domartjänst

En chefsdomare som inte har utnämnts ordinarie till någon annan domartjänst har, när den mandattid som avses i 2 § 1 mom. löpt ut, rätt att bli utnämnd till en ordinarie tjänst som lagfaren domare vid den domstol där han eller hon har tjänstgjort som chefsdomare. Vid behov har han eller hon rätt att bli utnämnd till en sådan domartjänst vid en annan domstol vars behörighetsvillkor han eller hon uppfyller och som kan anses vara lämplig för honom eller henne. Vid utnämningen till tjänsten iakttas förfarandet för utnämning av domare. Tjänsten ledigförklaras dock inte.

En i 1 mom. avsedd domarens tjänsteålder i den ordningsföljd som grundar sig på antalet tjänsteår bestäms utgående från den tidpunkt då han eller hon utnämndes till chefsdomare.

12 kap.

Utnämning av domare för viss tid

1 §

Utnämning av domare till tjänsteförhållande för viss tid

Om en ordinarie domartjänst eller om en chefsdomartjänst som ska tillsättas för viss tid inte innehas av någon eller om en domare har förhinder eller är på semester, kan det för skötseln av tjänsten utnämnas en domare till ett tjänsteförhållande för viss tid. En domare kan utnämnas till ett tjänsteförhållande för viss tid vid en domstol även när det på grund av antalet eller arten av de mål och ärenden som ska behandlas vid domstolen eller av andra särskilda skäl är behövligt.

En utnämning till tjänsteförhållande som domare för viss tid får inte göras för ett enskilt mål eller ärende, om inte det finns tvingande skäl till detta för att säkerställa rättegången.

På behörigheten för domare som är utnämnda till tjänsteförhållande för viss tid och på deras rätt att kvarstå i tjänsten under tiden för utnämningen samt på lönegrunderna tilläm-

pas vad som föreskrivs om behörigheten, rätten att kvarstå i tjänsten och lönen för motsvarande ordinarie domare.

2 §

Ledigförklaring av ett tjänsteförhållande som domare för viss tid

Ett tjänsteförhållande som domare för viss tid ska förklaras ledigt att sökas, om utnämningen görs för minst sex månader.

Ett tjänsteförhållande för viss tid som ledamot vid högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen ska förklaras ledigt att sökas oberoende av utnämningens längd.

3 §

Utnämning av vissa av de högsta domarna till tjänsteförhållande för viss tid

Republikens president utnämner ledamöter vid högsta domstolen till tjänsteförhållande för viss tid på framställning av högsta domstolen och ledamöter vid högsta förvaltningsdomstolen på framställning av högsta förvaltningsdomstolen.

Om en chefsdomartjänst inte innehas av någon, utnämner högsta domstolen presidenten vid en hovrätt, presidenten vid arbetsdomstolen och lagmannen vid en tingsrätt till tjänsteförhållande för viss tid. Lagmannen vid en tingsrätt utnämns på framställning av hovrätten.

Om en chefsdomartjänst inte innehas av någon, utnämner högsta förvaltningsdomstolen överdomaren vid en förvaltningsdomstol, överdomaren vid marknadsdomstolen och överdomaren vid försäkringsdomstolen till tjänsteförhållande för viss tid.

4 §

Utnämning av övriga domare till tjänsteförhållande för viss tid

Högsta domstolen utnämner för viss tid, om den är längre än ett år, på framställning av chefsdomaren för respektive domstol domare till tjänsteförhållande för viss tid vid en hovrätt, arbetsdomstolen och tingsrätterna. Högsta förvaltningsdomstolen utnämner på motsvarande sätt domare till förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen och försäkringsdomstolen.

Chefsdomaren för en domstol utnämner domare till tjänsteförhållande för viss tid vid domstolen i fråga för högst ett år.

Innan en domare utnämns i ett fall som avses i 2 mom. ska chefsdomaren höra ledningsgruppen eller, om det inte finns en ledningsgrupp, domstolens ordinarie domare, om detta inte är obehövligt på grund av att domaren utnämns för endast en kort tid eller av någon annan orsak.

5 §

Till tjänsteförhållande för viss tid utnämnda domares redogörelse för bindningar

Domare som avses bli utnämnda till tjänsteförhållande för viss tid ska innan de utnämns och under den tid tjänsteförhållandet pågår lämna i 11 kap. 12 § avsedda redogörelser för sina bindningar, om utnämningen görs för en längre tid än ett år. Detsamma gäller dem som avses bli utnämnda till tjänsteförhållande för viss tid som ledamöter vid högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen, oberoende av utnämningens längd.

Tjänstledighet och vikariat

1 §

Domares tjänstledighet och skötsel av tjänst

Beslut om tjänstledighet enligt 23 § i statstjänstemannalagen fattas när det gäller domare av respektive domstol, om inte något annat föreskrivs i 2 § i detta kapitel.

2 §

Chefsdomares tjänstledighet

En chefsdomare för en domstol får ta tjänstledighet enligt 23 § i statstjänstemannalagen högst en månad om året. Beslut om tjänstledighet för en längre tid än detta för hovrättspresidenterna och presidenten vid arbetsdomstolen fattas av högsta domstolen. På motsvarande sätt beslutar högsta förvaltningsdomstolen om beviljande av längre tjänstledighet än en månad för överdomarna vid förvaltningsdomstolarna, överdomaren vid marknadsdomstolen och överdomaren vid försäkringsdomstolen. Respektive hovrätt beslutar om beviljande av längre tjänstledighet än en månad för lagmännen vid tingsrätterna.

3 §

Tjänstgöring som ställföreträdare för chefsdomare

Ställföreträdare för chefsdomaren när denne har förhinder är antingen en i arbetsordningen till ställföreträdare förordnad avdelningschef eller någon annan lagfaren domare. Om ett sådant förordnande inte har utfärdats, är den tjänstgörande avdelningschef som är äldst i uppgiften eller, om domstolen inte är indelad i avdelningar, den tjänstgörande lagfarna domare som är äldst i tjänsten ställföreträdare för chefsdomaren.

4 §

Tjänstgöring som ställföreträdare för avdelningschef

Ställföreträdare för en avdelningschef när denne har förhinder är en i arbetsordningen till ställföreträdare förordnad domare. Om ett sådant förordnande inte har utfärdats, är den tjänstgörande lagfarna domare som är äldst i tjänsten på avdelningen i fråga ställföreträdare för avdelningschefen.

Tjänstgöring vid en annan domstol och förflyttning

1 §

Förordnande av en ojävig domare

Högsta domstolen kan vid behov till en hovrätt och till arbetsdomstolen i stället för en jävig domare förordna en annan domare som uppfyller behörighetsvillkoren. Högsta förvaltningsdomstolen kan på motsvarande sätt förordna en domare till en förvaltningsdomstol, till marknadsdomstolen och till försäkringsdomstolen.

En hovrätt kan vid behov till en tingsrätt inom sin domkrets i stället för en jävig domare förordna en lagfaren domare från hovrätten eller från en annan tingsrätt inom domkretsen.

2 §

Domartjänstgöring vid en annan domstol

En domare kan med sitt samtycke förordnas att för högst ett år i sänder tjänstgöra som domare vid någon annan domstol än den han eller hon är utnämnd vid, om detta är motiverat på grund av arten, omfattningen eller mängden av de mål och ärenden som ska behandlas vid den mottagande domstolen.

En hovrätt ger förordnanden om tillfällig tjänstgöring som avses i 1 mom. vid tingsrätterna inom dess domkrets. Högsta domstolen ger förordnanden om tillfällig tjänstgöring vid hovrätterna och arbetsdomstolen. Högsta förvaltningsdomstolen ger förordnanden om tillfällig tjänstgöring vid förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen och försäkringsdomstolen.

Innan ett förordnande ges ska samtycke begäras av den domstol från vilken domaren förflyttas.

3 §

Jordrättsingenjörers skyldighet att tjänstgöra vid en annan jorrdomstol

En jordrättsingenjör kan vid behov förordnas att behandla jordrättsmål och jordrättsärenden även vid en annan tingsrätt som behandlar jordrättsmål och jordrättsärenden än den tingsrätt som jordrättsingenjören är utnämnd vid, förutsatt att tingsrätterna hör till ett och samma samarbetsområde för jordrättsingenjörer.

Ett förordnande som avses i 1 mom. ges av den tingsrätt vid vilken jordrättsingenjören är utnämnd.

Bestämmelser om jordrättsingenjörernas samarbetsområden utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

4 §

Förflyttning av domare vid omstrukturering av domstolsväsendet

På förflyttning av domare vid omstrukturering av domstolsväsendet tillämpas vad som i 5 a §, 5 b § 2 mom. och 5 c § 1 mom. i statstjänstemannalagen föreskrivs om omstrukturering av funktioner inom statsförvaltningen.

Om den tjänst som ska förflyttas med stöd av 1 mom. efter omstruktureringen finns på ett annat ställe än inom domarens pendlingsregion, och domaren inte samtycker till förflyttning, ska en förflyttning av domaren till en annan domartjänst inom hans eller hennes pendlingsregion eftersträvas. Om det inte finns någon sådan tjänst, kan domaren med sitt samtycke förflyttas till en domartjänst eller annan tjänst utanför pendlingsregionen. Om det vid omstruktureringen i stället för domartjänsten inrättas en ny tjänst som inte är en domartjänst, har domaren dock rätt att i första hand bli utnämnd till en domartjänst.

En domare kan enbart förflyttas till en tjänst vars behörighetsvillkor domaren uppfyller och som kan anses vara lämplig för honom eller henne. Vid förflyttning till en domartjänst iaktas förfarandet för utnämning av domare. Tjänsten ledigförklaras dock inte. Det domstolsutlåtande om tillsättande av en domartjänst som avses i 11 kap. 10 § ges av högsta domstolen eller av högsta förvaltningsdomstolen beroende på vilken domstol omstruktureringen gäller.

Om en domare utan giltig orsak vägrar att ta emot en tjänst som avses i 2 mom., kan domaren entledigas. Ärendet behandlas av högsta förvaltningsdomstolen på ansökan av justitieministeriet. Ärendet ska behandlas som ett brådskande rättskipningsärende.

Skriftlig varning och avstängning från tjänsteutövning

1 §

Skriftlig varning

En i 24 § i statstjänstemannalagen avsedd skriftlig varning åt en domare ges av chefsdomaren för den domstol där domaren tjänstgör. En skriftlig varning åt lagmannen vid en tingsrätt ges dock av presidenten vid hovrätten, åt presidenten vid en hovrätt och presidenten vid arbetsdomstolen av presidenten vid högsta domstolen samt åt överdomaren vid en förvaltningsdomstol, överdomaren vid marknadsdomstolen och överdomaren vid försäkringsdomstolen av presidenten vid högsta förvaltningsdomstolen.

2 §

Avstängning från tjänsteutövning

Beslut om avstängning av en domare från tjänsteutövning på de grunder som avses i 40 § 2 mom. 1—3 punkten i statstjänstemannalagen fattas av den domstol där domaren tjänstgör. Lagmannen vid en tingsrätt avstängs dock från tjänsteutövning av hovrätten, presidenten vid en hovrätt och presidenten vid arbetsdomstolen av högsta domstolen samt överdomaren vid en förvaltningsdomstol, överdomaren vid marknadsdomstolen och överdomaren vid försäkringsdomstolen av högsta förvaltningsdomstolen.

Bestämmelser om avstängning från tjänsteutövning finns dessutom i statstjänstemannalagen.

Upphörande av tjänsteförhållandet

1 §

Avgångsålder och beviljande av avsked

Bestämmelser som gäller den allmänna avgångsåldern för tjänstemän och tjänsteförhållandets upphörande och som tillämpas på domare finns i 35 § i statstjänstemannalagen.

En domare beviljas på ansökan avsked av den domstol där han eller hon tjänstgör.

2 §

Entledigande av domare på grund av arbetsförmåga

En domare är skyldig att avgå från sin domartjänst, om han eller hon på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada har förlorat sin arbetsförmåga.

Om domaren som har förlorat sin arbetsförmåga inte själv ansöker om avsked, beslutar en domstol om entledigande av domaren. Ärendet ska behandlas som ett brådskande rättsskipningsärende. Beslut om entledigande fattas av

- 1) den hovrätt som är behörig i mål som gäller tjänstebrott, om saken gäller en domare från en tingsrätt eller arbetsdomstolen,
- 2) högsta förvaltningsdomstolen, om saken gäller en domare från högsta förvaltningsdomstolen, en förvaltningsdomstol, marknadsdomstolen eller försäkringsdomstolen,
- 3) högsta domstolen, om saken gäller en domare från högsta domstolen eller en hovrätt.

Ansökan om entledigande av en domare görs av den domstol som är behörig att besluta om avstängning av domaren från tjänsteutövning.

3 §

Domares behörighet efter det att tjänsteförhållandet har upphört

Om en domare har avgjort ett rättskipningsmål eller rättskipningsärende eller har deltagit i avgörandet av det som ledamot i en kollegial sammansättning under den tid domaren tjänstgjort vid en domstol eller om ett förslag till avgörande har lämnats i målet eller ärendet under den tiden, är domaren behörig i målet eller ärendet även när domaren inte längre tjänstgör som domare eller står i tjänsteförhållande för viss tid vid domstolen i fråga.

Bestämmelsen i 1 mom. gäller inte domare som har entledigats enligt 2 §.

AVDELNING IV

SAKKUNNIGLEDAMÖTER OCH ÖVRIG PERSONAL

17 kap.

Sakkunnigledamöter

1 §

En sakkunnigledamots ställning

En sakkunnigledamot är när han eller hon utövar dömande makt oberoende på samma sätt som en domare.

På sakkunnigledamöters skyldigheter och ansvar tillämpas vad som i 9 kap. 1 och 2 § föreskrivs om domares skyldigheter och ansvar.

På sakkunnigledamöters behörighet efter att mandattiden har löpt ut tillämpas vad som i 16 kap. 3 § föreskrivs om domares behörighet.

2 §

En sakkunnigledamots rätt att kvarstå i uppdraget

På sakkunnigledamöters rätt att kvarstå i uppdraget till utgången av mandattiden tillämpas, med i 18—21 § föreskrivna undantag, vad som föreskrivs om rätten för innehavare av domartjänst att kvarstå i tjänsten.

3 §

Förordnande av sakkunnigledamöter

Statsrådet förordnar sakkunnigledamöterna vid förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen och försäkringsdomstolen. Republikens president förordnar sakkunnigledamöterna vid högsta förvaltningsdomstolen och arbetsdomstolen.

4 §

Antalet sakkunnigledamöter och ersättare

Antalet sakkunnigledamöter ska vara tillräckligt stort. Bestämmelser om antalet sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen finns i 6 kap. 2 §.

För sakkunnigledamöterna kan det förordnas ett tillräckligt antal ersättare. Bestämmelserna om sakkunnigledamöter ska tillämpas också på ersättarna.

5 §

Sakkunnigledamöternas mandattid

Sakkunnigledamöterna förordnas för en mandattid på fem år i sänder. Om ett uppdrag som sakkunnigledamot blir ledigt före utgången av mandattiden, kan en ny sakkunnigledamot förordnas i den tidigare sakkunnigledamotens ställe.

Ett förordnande till sakkunnigledamot gäller dock högst till dess att sakkunnigledamoten uppnår den avgångsålder som föreskrivs för domare.

6 §

Ledigförklaring av uppdrag

Respektive domstol ledigförklarar uppdragen som sakkunnigledamot.

Bestämmelsen i 1 mom. gäller inte de sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen och försäkringsdomstolen som förordnas utifrån de förslag som avses i 13 och 15 §.

Domstolen får skaffa utlåtanden och annan utredning om sökandena.

7 §

Framställning om förordnande till ett uppdrag

Domstolen gör en motiverad framställning till justitieministeriet för föredragning för statsrådet eller republikens president om vilken av de sökande till ett sakkunniguppdrag som bör förordnas att sköta uppdraget.

Framställning om förordnande av de av arbetsdomstolens ledamöter som är förtrogna med arbetsavtalsförhållanden eller tjänsteförhållanden görs utifrån de förslag som avses i 13 §. Framställning om förordnande av de av försäkringsdomstolens ledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten och de ledamöter som är insatta i militärskadeärenden görs utifrån de förslag som avses i 15 §. Försäkringsdomstolen ska dessutom höra social- och hälsovårdsministeriet innan en framställning om förordnande av en läkarledamot vid försäkringsdomstolen lämnas till justitieministeriet.

8 §

Behörighetsvillkor för sakkunnigledamöter vid förvaltningsdomstolarna

Sakkunnigledamöterna vid förvaltningsdomstolarna ska när det gäller ärenden som avses i

- 1) 7 § 1 mom. 1 och 1 a-punkten i lagen om förvaltningsdomstolarna ha avlagt för uppdraget lämplig högre högskoleexamen och ha förtrogenhet med barnskydd,
- 2) 7 § 1 mom. 2 punkten i lagen om förvaltningsdomstolarna ha avlagt för uppdraget lämplig högre högskoleexamen och ha förtrogenhet med specialomsorger om personer med utvecklingsstörning,
- 3) 7 § 1 mom. 3 punkten i lagen om förvaltningsdomstolarna vara legitimerade läkare och ha förtrogenhet med psykiatri,
- 4) 7 § 1 mom. 4 punkten i lagen om förvaltningsdomstolarna ha avlagt för uppdraget lämplig högre högskoleexamen och ha förtrogenhet med missbrukarvård,
- 5) 7 § 1 mom. 5 punkten i lagen om förvaltningsdomstolarna vara specialistläkare som har förtrogenhet med smittsamma sjukdomar.

9 §

Behörighetsvillkor för sakkunnigledamöter vid högsta förvaltningsdomstolen

Behörighetsvillkor för högsta förvaltningsdomstolens miljöakkunnigråd är lämplig högre högskoleexamen inom det tekniska eller naturvetenskapliga området. Dessutom ska han eller hon vara förtrogen med uppgifter inom området för den lagstiftning som ska tillämpas.

Behörighetsvillkor för högsta förvaltningsdomstolens överingenjörsråd är lämplig högre högskoleexamen inom det tekniska området. Dessutom ska han eller hon vara förtrogen med patentärenden.

10 §

Behörighetsvillkor för sakkunnigledamöter vid marknadsdomstolen

En sådan sakkunnigledamot vid marknadsdomstolen som deltar i behandlingen av mål och ärenden som gäller konkurrens och tillsyn samt upphandling förutsätts ha avlagt för uppdraget lämplig högre högskoleexamen och vara förtrogen med konkurrensrätt, upphandling, energimarknaden, ekonomiska vetenskaper, marknadsföring, värdepappersmarknaden, näringslivet eller ekonomiska frågor.

En sådan sakkunnigledamot vid marknadsdomstolen som deltar i behandlingen av mål och ärenden som gäller industriella rättigheter och upphovsrätt förutsätts ha avlagt för uppdraget lämplig högre högskoleexamen samt vara förtrogen med frågor som gäller det tekniska området i fråga eller patentering eller med marknadsföring, ekonomiska vetenskaper, näringslivet eller ekonomiska frågor eller med konst.

En sådan sakkunnigledamot vid marknadsdomstolen som deltar i behandlingen av marknadsrättsliga mål och ärenden förutsätts ha avlagt för uppdraget lämplig högre högskoleexamen och vara förtrogen med konsumentskydd, marknadsföring, näringslivet eller ekonomiska frågor.

11 §

Behörighetsvillkor för en sakkunnigledamot vid marknadsdomstolen i mål eller ärenden som behandlas i en och samma rättegång

När marknadsdomstolen behandlar mål eller ärenden som hör till olika ärendegrupper i en och samma rättegång är en sakkunnigledamot som är behörig att delta i behandlingen av något av de mål eller ärenden som behandlas i den rättegången, behörig att delta också i behandlingen av de övriga mål eller ärenden som behandlas där.

12 §

Behörighetsvillkor för sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen

De sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen som inte företräder arbetsgivar- eller arbetstagarintressen förutsätts ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och vara förtrogna med förhållandena inom arbetslivet.

Andra sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen ska vara förtrogna med arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden.

13 §

Förslag till förordnande av med arbetsavtalsförhållanden eller tjänsteförhållanden förtrogna sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen

De sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen som är förtrogna med arbetsavtalsförhållanden och tjänsteförhållanden förordnas utifrån förslag av aktörer som företräder arbetsgivar- och arbetstagarintressen enligt följande:

- 1) av de ledamöter som är förtrogna med arbetsavtalsförhållanden
  - a) fyra på förslag av de mest representativa centralorganisationerna för arbetsgivarföreningarna, och
  - b) fyra på förslag av de mest representativa centralorganisationerna för arbetstagarnas och funktionärernas fackföreningar, samt
- 2) av de ledamöter som är förtrogna med tjänsteförhållanden
  - a) två på förslag av finansministeriet, kommunala arbetsmarknadsverket, evangelisk-lutherska kyrkans arbetsmarknadsverk och Finlands Bank, och
  - b) två på förslag av de mest representativa centralorganisationerna för fackföreningarna för statstjänstemännen, Finlands Banks tjänstemän, de kommunala tjänsteinnehavarna samt de kyrkliga tjänsteinnehavarna.

Bland de föreslagna sakkunnigledamöterna ska det finnas personer som är förtrogna med arbetsavtalsförhållanden inom industrin, jordbrukssektorn och servicesektorn.

För att de i 1 mom. avsedda aktörernas förslag ska bli beaktade ska aktörerna i förslagen uppge minst dubbelt så många kandidater som det finns ledamöter att utse. Till förslagen ska det fogas utredning som visar att de föreslagna personerna samtycker till att utses till ledamöter.

Innan arbetsdomstolen gör en framställning om förordnande ska arbetsdomstolen av de aktörer som avses i 1 mom. begära förslag på de sakkunnigledamöter som ska förordnas. Sakkunnigledamöterna förordnas även om inget förslag har lämnats inom en av arbetsdomstolen utsatt tid eller det förslag som har lämnats är bristfälligt och ett förslag trots begäran inte lämnas eller det bristfälliga förslaget inte kompletteras. Arbetsdomstolen kan begära ett nytt förslag, om kandidaterna inte uppfyller de allmänna grunderna för tjänsteutnämning.

På en person som står i anställningsförhållande till en sådan organisation som avses i 1 mom. och som sköter den kandidatnominering som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

14 §

Behörighetsvillkor för sakkunnigledamöter vid försäkringsdomstolen

En läkarledamot vid försäkringsdomstolen ska vara legitimerad läkare.

Av de övriga sakkunnigledamöterna vid försäkringsdomstolen ska en del vara insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten samt en del vara insatta i militärskadeärenden.

15 §

Förslag till förordnande av de av försäkringsdomstolens sakkunnigledamöter som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten eller i militärskadeärenden

Av de försäkringsdomstolens sakkunnigledamöter som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten och sakkunnigledamöter som ska vara insatta i militärskadeärenden förordnas

- 1) de ledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden eller i företagsverksamhet på förslag av
  - a) representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer,
  - b) kommunala arbetsmarknadsverket och huvudavtalsorganisationer som representerar kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare,
  - c) statens arbetsmarknadsverk och de mest representativa centralorganisationerna för statens tjänstemän och arbetstagare,
  - d) de mest representativa företagarorganisationerna,
  - e) de mest representativa lantbruksföretagarorganisationerna, och
  - f) försvarsministeriet och de mest representativa arbetstagarorganisationerna, samt
- 2) de ledamöter som är förtrogna med militärskadeärenden och insatta i förhållandena för ersättningstagare på förslag av de mest representativa centralorganisationerna för ersättningstagarna och de militära ledamöterna på förslag av försvarsministeriet.

För att de i 1 mom. avsedda aktörernas förslag ska bli beaktade ska aktörerna i förslagen uppge minst dubbelt så många kandidater som det finns medlemmar att utse. Till förslagen ska det fogas utredning som visar att de föreslagna personerna samtycker till att utses till ledamöter.

Innan försäkringsdomstolen gör en framställning om förordnande ska försäkringsdomstolen av de aktörer som avses i 1 mom. begära förslag på de sakkunnigledamöter som ska förordnas. Ledamöterna förordnas även om inget förslag har lämnats inom en av försäkringsdomstolen utsatt tid eller det förslag som har lämnats är bristfälligt och ett förslag trots begäran inte lämnas eller det bristfälliga förslaget inte kompletteras. Försäkringsdomstolen kan begära ett nytt förslag, om kandidaterna inte uppfyller de allmänna grunderna för tjänsteutnämning.

På en person som står i anställningsförhållande till en sådan organisation som avses i 1 mom. och som sköter den kandidatnominering som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

16 §

Behörighetsvillkor som gäller sakkunnigledamöters språkkunskaper

Till sakkunnigledamot vid en förvaltningsdomstol kan den förordnas som har goda muntliga och skriftliga kunskaper i befolkningsmajoritetens språk inom förvaltningsdomstolens domkrets samt

- 1) vid enspråkiga förvaltningsdomstolar nöjaktig förmåga att förstå och i tal använda det andra nationalspråket, eller
- 2) vid tvåspråkiga förvaltningsdomstolar nöjaktig förmåga att i tal och skrift använda det andra nationalspråket.

Bestämmelser om behörighetsvillkor som gäller sakkunnigledamöternas och ersättares språkkunskaper vid Ålands förvaltningsdomstol utfärdas med stöd av självstyrelselagen för Åland genom förordning av statsrådet.

Till sakkunnigledamot vid högsta förvaltningsdomstolen, till sakkunnigledamot vid marknadsdomstolen, till sådan sakkunnigledamot vid arbetsdomstolen som inte företräder arbetsgivar- eller arbetstagarintressen, samt till läkarledamot vid försäkringsdomstolen kan den förordnas som har goda muntliga och skriftliga kunskaper i finska och nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i svenska.

De sakkunnigledamöter vid arbetsdomstolen som är förtrogna med arbetsavtalsförhållanden eller tjänsteförhållanden samt vid försäkringsdomstolen de sakkunnigledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten och de sakkunnigledamöter som insatta i militärskadeärenden ska förordnas så att det bland dem finns ett tillräckligt antal som är kunniga i finska och ett tillräckligt antal som är kunniga i svenska.

17 §

Redogörelse för bindningar

Den som föreslås för uppdraget som sakkunnigledamot ska före förordnandet till uppdraget och under den tid uppdraget pågår lämna domstolen en sådan redogörelse för sina bindningar som avses i 11 kap. 12 §.

18 §

Sakkunnigledamöters ställning vid omstrukturering av domstolsväsendet

Om en sakkunnigledamots uppgifter flyttas till en annan domstol i samband med omstrukturering av domstolsväsendet har sakkunnigledamoten rätt att fortsätta i sitt uppdrag i den andra domstolen.

19 §

Skriftlig varning och avstängning från ett uppdrag som sakkunnigledamot

En sakkunnigledamot kan ges en skriftlig varning och han eller hon kan avstängas från uppdraget som sakkunnigledamot med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 15 kap. föreskrivs om skriftlig varning till domare och avstängning av domare från tjänsteutövning.

20 §

Utredning över sakkunnigledamöters hälsotillstånd och entledigande på grund av arbetsoförmåga

Sakkunnigledamöters hälsotillstånd kan vid behov utredas med iakttagande av 19 § i statstjänstemannalagen.

Vad som i 16 kap. 2 § i denna lag föreskrivs om entledigande av domare på grund av arbetsoförmåga tillämpas även på sakkunnigledamöter.

21 §

Befrielse av sakkunnigledamot från sitt uppdrag

Om ett behörighetsvillkor för en sakkunnigledamot är att ledamoten är legitimerad läkare eller specialistläkare och om han eller hon inte längre har rätt att utöva yrket som legitimerad läkare eller rätten har begränsats i enlighet med lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), ska domstolen i fråga befria honom eller henne från uppdraget eller förordna att han eller hon inte får sköta sitt uppdrag under en viss tid. Innan sakkunnigledamoten befrias från uppdraget ska han eller hon ges tillfälle att bli hörd.

22 §

Sakkunnigledamöters arvode

Till sakkunnigledamöter betalas av statens medel ett skäligt arvode och en skälig ersättning. Arvodenas och ersättningarnas grunder och belopp fastställs av justitieministeriet.

673/2016

18 kap.

Assessorer

1 §

Assessorstjänster

Vid hovrätterna, förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen, arbetsdomstolen och försäkringsdomstolen kan det i utbildningssyfte finnas tjänster som assessor för viss tid och som tillsätts för tre år. Av särskilda skäl kan utnämningen till tjänsten förlängas med högst två år.

En person som har tjänstgjort som assessor i två år får under återstoden av sin mandattid även tjänstgöra i andra domaruppgifter eller som föredragande vid högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen.

Vid utnämning av assessor iakttas vad som i 12 kap. föreskrivs om utnämning av domare till tjänsteförhållande för viss tid.

2 §

Behörighetsvillkor och utnämningsgrunder för assessorer

Till assessor kan det utnämnas en person som uppfyller vad som föreskrivs i 10 kap. 1 § och som har minst tre års erfarenhet som domare, föredragande eller beredare vid en domstol, som åklagare, advokat eller rättsbiträde eller av någon annan sådan juridisk uppgift som kan anses ge färdigheter för domaruppgiften. En förutsättning är dessutom att han eller hon med godkänt resultat har avlagt ett prov för påvisande av kunskaper om centrala bestämmelser och allmänna principer för tjänstgöring som domare. På kraven på assessorerers kunskaper i finska och svenska tillämpas 10 kap. 9 §.

3 §

Assessorers behörighet

I en domstols kollegiala beslutssammansättning får vid en och samma tidpunkt endast en assessor ingå som ledamot.

En assessor får inte ingå som ledamot av beslutssammansättningen i mål som gäller tjänstebrott som begåtts av domare.

En assessor får vara ordförande för domstolen.

4 §

Utbildningsprogram för assessorer

Syftet med utbildningsprogrammet för assessorer är att fördjupa assessornas lagkunskaper och juridiska kunnande samt ge honom eller henne goda färdigheter för självständiga rättsliga avgöranden även i omfattande och svåra mål och ärenden.

Assessorn ska under sin mandattid delta i det utbildningsprogram som domarutbildningsnämnden utarbetat och följa den individuella studieplan som utarbetats för honom eller henne på utbildningsplatsen.

5 §

Avbrott i utbildningsprogrammet

Chefsdomaren kan av grundad anledning bevilja en assessor tillstånd att göra avbrott i utbildningsprogrammet. Ett program som avbrutits kan slutföras efter avbrottet.

6 §

Avslutande av utbildningsprogrammet

En assessor ska efter att ha tjänstgjort i uppgiften den minimitid på tre år som avses i 1 § 1 mom. avfatta ett slutarbete eller avlägga ett slutprov där den kompetens och det kunnande som krävs i domaruppdraget bedöms. Provet anordnas av domarutbildningsnämnden.

Den som genomgått utbildningsprogrammet för assessorer och avfattet slutarbetet eller avlagt slutprovet med godkänt resultat kan beviljas rätt att använda titeln domarutbildad. Domarutbildningsnämnden beviljar rätten på ansökan.

Bestämmelser om domarutbildningsnämnden finns i 21 kap.

19 kap.

Övrig personal

1 §

Föredragande och beredare

Vid domstolarna finns föredragande och beredare enligt följande:

- 1) vid hovrätterna föredragande vid hovrätten,
- 2) vid förvaltningsdomstolarna föredragande vid förvaltningsdomstolen,
- 3) vid marknadsdomstolen beredare vid marknadsdomstolen,
- 4) vid arbetsdomstolen föredragande vid arbetsdomstolen,
- 5) vid försäkringsdomstolen föredragande vid försäkringsdomstolen.

Vid förvaltningsdomstolarna kan det dessutom finnas notarier som föredragande.

I arbetsordningen kan även andra än i 1 och 2 mom. avsedda tjänstemän som uppfyller behörighetsvillkoren förordnas vara föredragande.

En föredragande kan vara beredare av ett mål eller ärende när en domare föredrar saken i enlighet med 9 kap. 3 §.

2 §

Utnämning av föredragande och beredare

Föredragandena och beredarna utnämns av respektive domstol.

3 §

Behörighetsvillkor för föredragande och beredare

Behörighetsvillkor för en tjänst som avses i 1 § 1 mom. är annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt. Föredragande vid hovrätten ska dessutom ha erfarenhet av domaruppgifter. Föredragande vid arbetsdomstolen ska dessutom vara förtrogen med frågor som gäller arbetsavtalsförhållanden.

Behörighetsvillkor för en tjänst som notarie som avses i 1 § 2 mom. är lämplig högskoleexamen.

Vad som i 10 kap. 9 § föreskrivs om behörighetsvillkor när det gäller språkkunskaper för domare tillämpas även när det gäller språkkunskaper för föredragande och beredare.

4 §

Tingsnotarier

Vid tingsrätterna, hovrätterna och förvaltningsdomstolarna finns det tingsnotarier som utför domstolspraktik och deltar i behandlingen och avgörandet av rättskipningsmål och rättskipningsärenden med iakttagande av lagen om domstolspraktik (674/2016).

Bestämmelser om behörighetsvillkor för och utnämning av tingsnotarie finns i 3 § i lagen om domstolspraktik.

5 §

Kanslichef och övrig personal

Vid en domstol kan det finnas en tjänst som kanslichef eller en tjänst som förvaltningschef eller någon annan motsvarande tjänst med uppgift att sköta domstolens administration. En domstol kan även ha annan personal i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande.

Behörighetsvillkor för kanslichef är lämplig högre högskoleexamen. Bestämmelser om behörighetsvillkoren för annan personal kan meddelas i domstolens arbetsordning, om detta är befogat med tanke på skötseln av de uppgifter som hör till tjänsten i fråga.

Respektive domstol utnämner kanslichefen eller förvaltningschefen och övriga tjänstemän samt anställer personal i arbetsavtalsförhållande.

6 §

Kanslipersonalens behörighet

Tingsrättens lagman kan skriftligen förordna någon som hör till kanslipersonalen och som har avgett en försäkran som motsvarar domarförsäkran samt har fått den utbildning som uppgiften kräver och har tillräckligt kunnande för uppgiften att

- 1) i mål som avses i 5 kap. 3 § i rättegångsbalken
  - a) meddela tredskodom,
  - b) meddela avgörande om rättegångskostnader med stöd av 21 kap. 8 c § i rättegångsbalken samt meddela dom, om svaranden har medgett käromålet,
  - c) fatta beslut om att avskriva målet, om käranden har återkallat talan och svaranden inte yrkar på avgörande,
- 2) avgöra en ansökan om äktenskapsskillnad med stöd av 25 § 1 mom. i äktenskapslagen (234/1929), om båda makarna har hemort i Finland.

Om ett i 1 mom. avsett mål eller ärende som ska avgöras av någon som hör till kanslipersonalen visar sig vara omfattande, lämnar rum för tolkning eller annars är svårt att avgöra, ska det hänskjutas till en tingsnotarie eller en lagfaren ledamot vid tingsrätten för avgörande.

Chefsdomaren kan skriftligen förordna någon som hör till kanslipersonalen och som har tillräckligt kunnande att utfärda stämningar och intyg, verkställa delgivningar samt vidta andra åtgärder i anknytning till beredningen, behandlingen eller verkställandet av rättskipningsärenden och rättskipningsmål.

7 §

Tjänstledighet och skötseln av en tjänst

Beslut om tjänstledighet för i detta kapitel avsedd personal i tjänsteförhållande fattas av respektive domstol.

8 §

Föredragandes och beredares bisysslor

Vad som i 9 kap. 5—7 § föreskrivs om domares bisysslor tillämpas även på bisysslor för föredragande och beredare vid domstolar.

9 §

Utbildning för föredragande och beredare

Vad som i 9 kap. 4 § föreskrivs om utbildning för domare tillämpas även på föredragande och beredare vid domstolar.

AVDELNING V

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

20 kap.

Domarförslagsnämnden

1 §

Uppgift, tillsättning och sammansättning

Domarförslagsnämnden har till uppgift att bereda tillsättning av domartjänster.

Domarförslagsnämnden tillsätts av statsrådet för fem år i sänder.

Ordförande i domarförslagsnämnden är en av högsta domstolen vald ledamot och vice ordförande en av högsta förvaltningsdomstolen vald ledamot. Övriga ledamöter är en hovrättspresident, överdomaren vid en förvaltningsdomstol, lagmannen vid en tingsrätt, en annan ordinarie hovrättsdomare, en tingsdomare, två förvaltningsrättsdomare eller en förvaltningsrättsdomare och en domare vid en specialdomstol, en advokat, en åklagare och en ledamot som företräder den juridiska forskningen och undervisningen. Varje ledamot har en personlig ersättare.

2 §

Nominering av ledamöter

Domarförslagsnämnden tillsätts efter det att

- 1) högsta domstolen inom sig har nominerat sin ledamot och ersättare,
- 2) högsta förvaltningsdomstolen inom sig har nominerat sin ledamot och ersättare,
- 3) hovrättspresidenterna bland sig har nominerat sin ledamot och ersättare,
- 4) överdomarna vid förvaltningsdomstolarna bland sig har nominerat sin ledamot och ersättare,
- 5) högsta domstolen utifrån anmälningar har nominerat ledamöter och ersättare bland lagmännen vid tingsrätterna, de andra ordinarie hovrättsdomarna och tingsdomarna,
- 6) högsta förvaltningsdomstolen utifrån anmälningar har nominerat ledamöter och ersättare bland förvaltningsrättsdomarna eller specialdomstolarnas domare,
- 7) Finlands Advokatförbund bland sina medlemmar har nominerat ledamot och ersättare att företräda advokat kåren,
- 8) riksåklagaren har nominerat ledamot och ersättare att företräda åklagarna,
- 9) justitieministeriet har nominerat ledamot och ersättare att företräda den juridiska forskningen och undervisningen.

3 §

Nomineringsförfarande

Till uppgifterna som ledamot och ersättare som avses i 2 § 5—9 punkten ska det nomineras dubbelt så många kandidater som det antal ledamöter och ersättare som ska tillsättas. Före kandidatnomineringen enligt 2 § 9 punkten ska justitieministeriet höra enheter som företräder den juridiska forskningen och undervisningen.

Högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen förklarar de uppgifter som avses i 2 § 5 och 6 punkten lediga att sökas och underrättar justitieministeriet om kandidatnomineringarna till uppgifterna i fråga.

Justitieministeriet begär kandidatnomineringar till de uppgifter som avses i 2 § 7 och 8 punkten av Finlands Advokatförbund och riksåklagaren.

4 §

Ledamots avgång

Ledamöter och ersättare i domarförslagsnämnden befrias från sitt uppdrag av statsrådet. I stället för en ledamot som avgår utnämns med iakttagande av det förfarande som föreskrivs ovan en efterträdare för återstoden av mandattiden.

5 §

Beslutförhet

Domarförslagsnämnden är beslutför när ordföranden eller vice ordföranden och minst åtta andra ledamöter eller ersättare är närvarande.

6 §

Personal

Domarförslagsnämnden har en sekreterare. Nämnden kan dessutom ha föredragande med uppdraget som bisyssla och annan personal. Sekreteraren och föredragande med uppdraget som bisyssla har till uppgift att bereda och föredra nämndens utnämningsframställningar och utlåtanden. Dessutom sköter sekreteraren organiseringen av nämndens övriga verksamhet.

Sekreteraren och föredragande med uppdraget som bisyssla ska ha annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt samt god kännedom om domstolarnas verksamhet.

Domarförslagsnämnden utnämner sekreteraren och föredragandena med uppdraget som bisyssla för viss tid. Övrig personal anställs av sekreteraren.

7 §

Närmare föreskrifter

Närmare föreskrifter om domarförslagsnämndens byrå och personal samt om organiseringen av arbetet och behandlingen av ärenden i domarförslagsnämnden får meddelas i en arbetsordning som fastställs av nämnden.

Domarutbildningsnämnden

1 §

Uppgifter

Domarutbildningsnämnden har till uppgift att

- 1) sköta planeringen av den utbildning som ordnas för domstolsledamöter, föredragande, beredare, tingsnotarier och övrig personal vid domstolarna i samarbete med justitieministeriet och domstolarna,
- 2) sköta planeringen och anordnandet av de prov och prestationer som avses i 18 kap. 2 § och 6 § 1 mom.,
- 3) sköta ordnandet av ansökningsförfarandet för assessorstjänster samt det förberedande urvalet av assessorer,
- 4) sköta ordnandet av det centraliserade förfarandet för ansökan om praktikplatser enligt lagen om domstolspraktik samt urvalet och utnämningen av tingsnotarier,
- 5) ge hovrätterna, förvaltningsdomstolarna, marknadsdomstolen, arbetsdomstolen och försäkringsdomstolen anvisningar om innehållet i den individuella studieplan för assessorer som avses i 18 kap. 4 § 2 mom.,
- 6) ge tingsrätterna, hovrätterna och förvaltningsdomstolarna anvisningar om innehållet i den praktikplan som avses i 12 § i lagen om domstolspraktik,
- 7) på begäran lämna utlåtande till justitieministeriet om de personer som ska väljas till ledarutbildning eller annan utbildning inom domstolsväsendet,
- 8) bevilja den i 18 kap. 6 § 2 mom. avsedda rätten att använda titeln domarutbildad,
- 9) bevilja den i 18 § i lagen om domstolspraktik avsedda titeln vicehäradshövding.

2 §

Tillsättning och sammansättning

Domarutbildningsnämnden tillsätts av statsrådet för fem år i sänder.

Domarutbildningsnämnden har en ordförande, en vice ordförande och åtta övriga ledamöter. Ordföranden, vice ordföranden och fyra ledamöter ska vara domare som innehar ordinarie tjänst. Övriga ledamöter är en åklagare, en advokat, en ledamot som företräder den juridiska forskningen och undervisningen samt en ledamot som företräder justitieministeriet. Varje ledamot har en personlig ersättare.

Nämndens domarledamöter ska jämlikt företräda olika domstolar och minst en av domarledamöterna ska vara chefsdomare.

3 §

Nominering av ledamöter

Domarutbildningsnämnden tillsätts efter det att

- 1) domarförslagsnämnden utifrån anmälningar har nominerat ordförande, vice ordförande och övriga domarledamöter samt deras ersättare,
- 2) riksåklagaren har nominerat ledamot och ersättare att företräda åklagarna,
- 3) Finlands Advokatförbund bland sina medlemmar har nominerat ledamot och ersättare att företräda advokatkåren,
- 4) justitieministeriet har nominerat ledamot och ersättare att företräda den juridiska forskningen och undervisningen,
- 5) justitieministeriet har nominerat sin egen ledamot och ersättare.

Vad som i 20 kap. 3 § 1 och 3 mom. föreskrivs om nominering av ledamöter och ersättare i domarförslagsnämnden tillämpas även vid nominering av ledamöter och ersättare i domarutbildningsnämnden.

4 §

Ledamots avgång

Ledamöter och ersättare i domarutbildningsnämnden befrias från sitt uppdrag av statsrådet.

I stället för en ledamot som avgår utnämns med iakttagande av det förfarande som föreskrivs ovan en efterträdare för återstoden av mandattiden.

5 §

Beslutförhet

Domarutbildningsnämnden är beslutför när ordföranden eller vice ordföranden och minst fem andra ledamöter eller ersättare är närvarande. Utöver ordföranden eller vice ordföranden ska dessutom alltid minst tre andra domare vara närvarande.

6 §

Personal

Domarutbildningsnämnden har en sekreterare som bereder och föredrar de ärenden som behandlas i nämnden samt sköter organiseringen av nämndens övriga verksamhet. Sekreteraren ska ha lämplig högre högskoleexamen och god kännedom om domstolarnas verksamhet eller om vuxenutbildning.

Domarutbildningsnämnden utnämner sekreteraren.

Nämnden kan dessutom ha annan personal som anställs av sekreteraren.

7 §

Närmare föreskrifter

Närmare föreskrifter om domarutbildningsnämndens byrå och personal samt om organiseringen av arbetet och behandlingen av ärenden i nämnden får meddelas i en arbetsordning som fastställs av nämnden.

22 kap.

Mål som gäller tjänstebrott

1 §

Tjänstebrott

Mål som gäller åtal av domstolsledamöter eller tjänstemän vid domstolar för tjänstebrott behandlas

1) av högsta domstolen, om målet gäller en ledamot vid en hovrätt,

2) av hovrätten, om målet gäller

a) en ledamot eller en tingsnotarie eller kanslichefen vid en tingsrätt inom hovrättens domkrets, eller någon som hör till kanslipersonalen, om målet avser tjänstebrott som begåtts i en uppgift som avses i 19 kap. 6 § 1 mom.,

b) en ledamot, kanslichefen, en föredragande, en notarie eller tingsnotarie vid en förvaltningsdomstol som finns inom hovrättens domkrets,

- 3) av Helsingfors hovrätt, om målet gäller
- a) en ledamot, kanslichefen eller en beredare vid marknadsdomstolen,
  - b) en ledamot, kanslichefen eller en föredragande vid försäkringsdomstolen,
  - c) en ledamot, kanslichefen eller en föredragande vid arbetsdomstolen,
  - d) kanslichefen, en föredragande eller en tingsnotarie vid en annan hovrätt än Helsingfors hovrätt,
- 4) av Åbo hovrätt, om målet gäller i 3 punkten underpunkt d avsedda tjänstemän vid Helsingfors hovrätt.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om kanslichef tillämpas också på den som utnämnts till en i 19 kap. 5 § 1 mom. avsedd tjänst som förvaltningschef eller till en motsvarande tjänst.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om den som tjänstgör som föredragande tillämpas också på den som med stöd av 19 kap. 1 § 3 mom. förordnats till uppdrag som föredragande vid samma domstol.

23 kap.

Ändringssökande

1 §

Sökande av ändring i beslut om tillstånd för bisyssla

Ett domstolsbeslut som gäller ett i 9 kap. 5 § avsett tillstånd för bisyssla får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Besvär över ett beslut av högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen anförs dock hos respektive domstol, där ärendet behandlas i plenum.

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

2 §

Sökande av ändring i beslut om skriftlig varning

Ett i 15 kap. 1 § avsett beslut om att ge en skriftlig varning får överklagas genom besvär. Ärendet ska behandlas skyndsamt som ett rättskipningsärende vid fullföljdsdomstolen.

Ett beslut som gäller skriftlig varning får överklagas enligt följande:

- 1) ett beslut av lagmannen vid en tingsrätt hos hovrätten,
- 2) ett beslut av presidenten vid en hovrätt eller vid arbetsdomstolen hos högsta domstolen,
- 3) ett beslut av överdomaren vid en förvaltningsdomstol, marknadsdomstolen eller försäkringsdomstolen hos högsta förvaltningsdomstolen,
- 4) ett beslut av högsta domstolens president eller högsta förvaltningsdomstolens president hos respektive domstol, där ärendet behandlas i plenum.

Besvären ska inom 30 dagar från delfäendet av beslutet lämnas till den domstol där domaren är anställd. Domstolen ska utan dröjsmål till fullföljdsdomstolen sända besvärsskriften med bilagor, en kopia av det beslut som överklagas och chefsdomarens utlåtande med anledning av överklagandet.

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

3 §

Sökande av ändring i beslut om avstängning från tjänsteutövning

Ett i 15 kap. 2 § avsett beslut om avstängning från tjänsteutövning får överklagas genom besvär. Ärendet ska behandlas skyndsamt som ett rättskipningsärende vid fullföljdsdomstolen.

Beslutet får överklagas enligt följande:

- 1) ett beslut av tingsrätten hos hovrätten,
- 2) ett beslut av en hovrätt eller arbetsdomstolen hos högsta domstolen,
- 3) ett beslut av en förvaltningsdomstol, marknadsdomstolen eller försäkringsdomstolen hos högsta förvaltningsdomstolen,
- 4) ett beslut av högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen hos respektive domstol, där ärendet behandlas i plenum.

Besvären ska inom 30 dagar från delfäendet av beslutet lämnas till den domstol där domaren är anställd. Domstolen ska utan dröjsmål till fullföljdsdomstolen sända besvärsskriften med bilagor, en kopia av det beslut som överklagas och domstolens utlåtande med anledning av överklagandet.

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

4 §

Sökande av ändring i beslut om entledigande på grund av arbetsoförmåga

Ett i 16 kap. 2 § 2 mom. 1 punkten avsett beslut av hovrätten om entledigande av domare på grund av arbetsoförmåga får överklagas genom besvär hos högsta domstolen. Ärendet ska behandlas skyndsamt vid fullföljdsdomstolen.

Hovrättens beslut ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

5 §

Sökande av ändring i beslut om befrielse av sakkunnigledamöter från uppdraget

Ett i 17 kap. 21 § avsett beslut av en förvaltningsdomstol eller försäkringsdomstolen om befrielse av en sakkunnigledamot från sitt uppdrag får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Ärendet ska behandlas skyndsamt vid fullföljdsdomstolen.

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

6 §

Sökande av ändring i domarutbildningsnämndens beslut

Omprövning av bedömningen av prov som avses i 18 kap. 2 § eller 6 § 1 mom. får begäras inom 14 dagar från delfäendet av beslutet på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003). Ett beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får inte överklagas genom besvär.

Andra beslut som domarutbildningsnämnden har meddelat får överklagas hos förvaltningsdomstolen genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Förvaltningsdomstolens beslut får inte överklagas genom besvär.

673/2016

24 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

2 §

Lagar som upphävs

Genom denna lag upphävs följande lagar:

- 1) tingsrättslagen (581/1993),
- 2) hovrättslagen (56/1994),
- 3) lagen om högsta förvaltningsdomstolens sakkunnigledamöter (1266/2006),
- 4) lagen om marknadsdomstolen (99/2013),
- 5) lagen om försäkringsdomstolen (132/2003),
- 6) lagen om utnämning av domare (205/2000),
- 7) lagen om hållande av underrätts sammanträde annorstädes än å den ordinarie domstolsplatsen (141/1932).

3 §

Förordningar som förblir i kraft

Följande förordningar förblir i kraft:

- 1) statsrådets förordning om tingsrätternas domkretsar (1053/2014),
- 2) statsrådets förordning om hovrätternas domkretsar (337/2013),
- 3) justitieministeriets förordning om tingsrätternas kansli- och sammanträdesplatser (454/2009).

4 §

Övergångsbestämmelser som gäller chefsdomare

Vid tillsättande av en tjänst som chefsdomare som ledigförklarats före ikraftträdandet av denna lag iakttas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Den som har utnämnts till en ordinarie chefsdomartjänst före denna lags ikraftträdande anses ha avgått från sin tjänst vid den tidpunkt då han eller hon utnämnts till chefsdomare vid en annan domstol för i 11 kap. 2 § 1 mom. föreskriven tid. En sådan chefsdomare har vid utgången av mandattiden inte rätt att återgå till tjänsten som ordinarie chefsdomare. På domarens rätt att vid utgången av mandattiden bli utnämnd till en ordinarie domartjänst tillämpas 11 kap. 13 §.

En ordinarie chefsdomare som utnämnts före ikraftträdandet av denna lag kan på egen ansökan förflyttas till en annan ledig domartjänst vid domstolen i fråga, om han eller hon har tjänstgjort som chefsdomare i minst sju år utan avbrott och har fyllt 63 år. Chefsdomaren ska meddela sin avsikt att övergå till en annan domartjänst innan den tjänsten ledigförklaras. Beslut om förflyttning fattas av den utnämmande myndigheten. En chefsdomare som övergått till en domartjänst är vid avgörande av rättskipningsmål eller rättskipningsrenden näst efter chefsdomaren äldst i tjänsten.

5 §

Övergångsbestämmelser som gäller vissa andra domare

Vid ikraftträdandet av denna lag ändras benämningen förvaltningsråd vid högsta förvaltningsdomstolen till justitieråd.

Domare vid hovrätten är också de som vid ikraftträdandet av denna lag är utnämnda till hovrättslagmän och domare vid försäkringsdomstolen de som vid ikraftträdandet av denna lag är utnämnda till lagmän vid försäkringsdomstolen. På dem tillämpas bestämmelserna om hovrättsråd respektive försäkringsrättsdomare.

Den som är utnämnd till en tjänst som hovrättslagman eller lagman vid försäkringsdomstolen vid ikraftträdandet av denna lag har rätt att tjänstgöra i uppgifter som kräver ledarförmåga. När de tjänstgör i sådana uppgifter är de medlemmar av domstolens ledningsgrupp samt ingår i den sammansättning som avses i 11 kap. 10 § 1 mom. 1 punkten.

6 §

Övergångsbestämmelser som gäller övrig personal

Vid ikraftträdandet av denna lag ändras benämningarna fiskal och assessor vid hovrätten till föredragande vid hovrätten, benämningen förvaltningsrättssekreterare till föredragande vid förvaltningsdomstolen, benämningen marknadsrättssekreterare till beredare vid marknadsdomstolen, benämningen sekreterare vid arbetsdomstolen till föredragande vid arbetsdomstolen och benämningarna assessor och försäkringsrättssekreterare vid försäkringsdomstolen till föredragande vid försäkringsdomstolen.

Om en föredragande som avses i 9 § i den upphävda hovrättslagen har utnämnts till hovrättens sammansättning i ett mål eller ärende före ikraftträdandet av denna lag, är sammansättningen i fråga domför i målet eller ärendet efter det att denna lag har trätt i kraft. Om en föredragande vid försäkringsdomstolen ingår som lagfaren ledamot i ett mål eller ärende som behandlas av försäkringsdomstolen före denna lags ikraftträdande, får han eller hon ingå i beslutssammansättningen efter det att denna lag har trätt i kraft.

På den som utnämnts till tingsfiskal före ikraftträdandet av denna lag tillämpas 3 a, 3 b och 4 a §, 14 § 3 mom., 17 § och 20 § 2 mom. i den upphävda tingsrättslagen.

7 §

Hänvisningar till tidigare lag

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till en bestämmelse som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, ska motsvarande bestämmelse i denna lag tillämpas i stället för den bestämmelsen.

Helsingfors den 25 augusti 2016

Republikens President

Sauli Niinistö

Justitie- och arbetsminister Jari Lindström